

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kromi;
za četrt leta eno kromo; posamne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne
vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za
večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143.

V Ljubljani, 25. januarja 1902.

Poštno-hran. št. 849.872

Ob pričetku tretjega leta.

V tretje leto svojega obstanka stopil je naš list. Uže to dejstvo samo, pa tudi vedno rastoče število naročnikov kaže, da je naš list potreben in popolnoma na mestu v naši gospodarski organizaciji.

Program našemu listu, — združnikom že znan, — ostane neizpremenjen, ter se ga bomo držali zvesto, kakor doslej, ker nam razvoj lista in pa razvoj gospodarske organizacije izpričujeta, da smo na pravi poti.

Svoje sotrudnike prosimo, da nas podpirajo tudi v bodoče, potem bode list vsestransko ustrezal. Posebno prosimo, da nas naši združniki tudi letos podpirajo z doneski, osobito s poročili o poskusih, o združnem življenji itd., da bode naš list laže zadostoval svoji nalogi, biti glasilo gospodarski organizovanih Slovencev.

Cena listu je:

za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K.

Člani »Gospodarske Zveze« dobivajo list brezplačno.

Kedor želi list na ogled, naj to sporoči upravništvu in naznani svoj natančni naslov. Dokler nam bode dopuščala zaloga, ustrezali bomo takim željam drage volje.

Zakaj propadajo naša posestva?

Pod tem naslovom priobčil je „Slovenec“ zanimiv članek, kate-rega z dovoljenjem „Slovenčevga“ uredništva podajamo v nastopnem tudi čitateljem „Narodnega Gospodarja“.

Razmotrivaje neugodni gospodarski položaj v naši domovini vidimo danes tu, jutri tam, podjetnega špekulanta, kako si pridobiva z razkosavanjem obsežnih posestev, največkrat veleposestev, večje ali manjše dobičke. Razdelitev zelo obsežnih zemljišč more koristiti dotičnim okolicam in njenemu prebivalstvu in je z narodno-gospodarskega stališča ne le opravičeno, ampak vpliva tudi ugodno na razvoj kmetijstva.

Pri nas pa to ni slučajno, ker nimamo tako zelo obsežnih posestev, katera bi neugodno na razvoj vplivala, ako ne vpoštevamo gozdov, katere moramo pa itak posebno varovati, ako nočemo, da se ne razširja Kras po deželi.

Predočimo si v prvo gospodarski položaj večinoma naših veleposestev t. j. graščin.

Ker živimo še v časih, ki nas le preveč spominjajo na dobo pred 1848. letom, ko so imela veleposestva v desetinah, robotah itd. neizcrpen vir dohodkov; ker se le prevelik del veleposestnikov ne more novim razmeram prilagoditi in ne spozna vedno potrebe, da dandanes vsako obsežno posestvo zahteva intenzivno, sistematično in s knjigovodstvom združeno strokovno obdelovanje; ker nismo od l. 1848. nadalje doživeli nobene posebno hude gospodarske krize, ker si današnja država pri takih nastalih nezgodah, kakor je n. pr. trtna uš, zna pomagati z modernimi sredstvi kakor: s podukom, z materijelno podporo itd. v lastno in korist davkoplačevalcev, — zato ne vemo prav ceniti vrednosti lastne zemlje t. j. svojih domov. Tudi sili dandanes veleposestvo, nasproti prejšnjim tradicijam svojim, v uradniški in

trgovski stan. Tu si hoče z manjšim trudom in v krajšem času pridobiti imetje. Od svojih veleposestev zahteva le dohodke. O tem, kdo jih bode racijonalno obdeloval, nima pravega preudarka. Vedno se še ziblje v onem občnem mišljenju, da naj se obdeluje po stari navadi in da zadošča priprost valpet. Ne zna si prav urediti in izkoristi primerno plačilom ne časa ne delavskih močij, ne službujočih poslov in ne poljedelske kulture.

Če se upošteva, da imajo veleposestva najbolj rodovitna polja, njive in travnike, najlepše vinograde in najobsežnejše gozde, z eno besedo, da so v vsakem kraju cvet obdelane zemlje, tedaj je pač obžalovati, da si v največ slučajih pomagajo z obdelovanjem svojih poljskih kultur na najmanj racijonalen način s tem, da jih oddajejo v — najem ali zakup. Ubog dninar ali rokodelec, neizobražen kočar si vzame v zakup njivo in travnik, mora plačevati najemnino, vsako vožnjo, gnoj itd. Neomikanec naj najde pri tem svoj račun, dočim si izobraženi veleposestnik ne ve pomagati. (Dalje prih.)

Kmetijstvo.

Poljedelstvo.

Kako se prireajo kmetijske poskušnje.

Gotovo je, da je prirejanje poskusov važno sredstvo za kmetovalca, ako si hoče zvečati gospodarske dohodke; istotako pa ni dvomiti, da se da ta vspeh doseči samo s poskusi, ki nam zagotavljajo varen rezultat. Utegnil bi kdo reči: Čemu še to poudarjati, saj je samoumevno.

Toda kdor ima priliko ozreti se malce po tozadevnem slovstvu, bo našel mnogo poročil o poskusih, ki so tako prirejeni, da je vže naprej nemogoče na stavljeno

vprašanje jasno in točno odgovoriti ali o takih, ki dajo rezultate, ki jih lahko spoznamo za pravilne, lahko pa tudi ne.

Taki poskusi prizadevajo dosti dela in truda, ne koristijo pa nič, ker le ljudi mešajo, jih zvajajo na napačna pota in ako se rezultat takih poskusov ne vjema pozneje z rezultatom v velikem gospodarstvu, so gospodarji le prerado nagnjeni, da sploh opuste vsako nadaljno poskušnjo. Vsak poskus, naj bo potem znanstven ali pa praktičen, je treba izpeljati tako, da se doseže gotov, za dane razmere popolnoma veljaven rezultat, potem šele se da prenesti ta rezultat v veliko prakso brez skrbi hude prevare.

Pri poskusih, ki naj odgovarjajo tem zahtevam, je treba vedno vpoštevati neka splošna obče veljavna načela, katera hočemo tu navesti:

1. Vprašanje, na katero naj da poskus, bodisi na njivi, ali v hlevu, ali v skednju dovoljen odgovor, mora biti kar se da priprosto in točno: potem je lahko tudi prireditelj poskusa silno priprosta. Treba je pomisliti, da se poskusi delajo najbolj ob času, ko je največ dela in da je najnevarnejši čas za vže obstoječe poskuse ravno žetev, ker se le prerado zgodi, da se opusti natančna izmeritev pridelkov iz poskusnih parcel ali pa, da se vsled naglice in lahkomišljenosti delavstva delajo pri meritvi napake. To se zgodi toliko lažje, čim bolj mnogovrsten in zveržen je bil poskus vsled netočnega vprašanja, ki zahteva v eni sapi odgovora na pet rečij.

V takem slučaju je ves trud poskuševalca popolnoma proč vržen, ker ravno manjka natančne določitve končnega rezultata žetve, videz sam pa le prerad goljufa.

Ako hočemo na pr. poskušati, je-li gnojenje s fosforno kislino in dušikom žitu kaj koristi, tedaj se priporoča, študirati najpreje to

vprašanje samo zase, brez ozira na to, kako delujejo razne vrste fosforne kisline.

Poskus bi bil namreč zelo obtežen, ako bi naenkrat preskušali različna gnojila, ali ako bi se obenem ozirali še na druge okoliščine, n. pr. na globino v katero zaorjemo gnojila ali na čas gnojenja in podobno.

Če je vprašanje priprosto, ne izumetničeno, bo tudi odgovor tak in takega odgovora želi tudi sleherni gospodar. (Dalje pride)

Kratek pregled za določitev umetnih gnojil na travniku.

Da si najložje predočimo, s katerimi gnojili moremo boljše pridelke pridelati, mislimo si sledeče: Vse na enem prostoru pridelano seno si predstavimo sežgano, pri tem se razvije veliko dima in to so snovi, ki jih je vzela rastlina iz zraka, ter se imenujejo organske, a ostane le malo pepela, in to so snovi, katere so iz zemlje. Pepel moremo po kemičnem potu preiskati in tako najdemo iz katerih zemeljskih snovij je bila rastlina sestavljena. Na podlagi sestave določimo potem umetna gnojila.

Vzemimo, da smo sežgali 100 kg sena, tu dobimo okolo 4 kg pepela, v katerem je 1.6 kg kalija, 1 kg apna in 0.4 kg fosforne kisline, dušik pa je izhlapel v zrak. Iz tega sklepamo, da potrebuje seno največ kalija med rudninskimi snovmi; zato moramo skrbeti, da gnojimo v prvi vrsti s takimi gnojili, ki imajo dovolj kalija, sem spada domači gnoj, gnojnica, pepel, kajnit in kalijeva sol.

Koliko kalija se potrebuje za razne letine, naj nam kaže sledeči izgled: Zelo izvrstna letina s 100 q sena na 1 ha odvzame zemlji 192 kg kalija in 44 kg fosforne kisline; še prav dobra letina z 80 q sena na 1 ha odvzame zemlji 153 kg kalija in 35 kg fosforne kisline; dobra letina s 60 q sena

na 1 ha odvzame zemlji 115 kg kalija in 26 kg fosforne kisline.

Podane številke nam kažejo, kolika množina rudninskih snovij se potrebuje za raznolično letino, kar je seveda v prvi vrsti odvisno od ugodnih vremenskih razmer, ki razkroje vso rastlinsko hrano in jo pripravijo koreninam dostopno. Ali se more v resnici skrbeti, da se zemlji toliko kalija dovaža, kar ga ji rastlina odvzame? Vsak kos zemlje rodi, še na skalah nam zraste močno drevo, toda kako in kdaj, to je vprašanje. Tudi najslabši travnik da košnje, a za sedanje gospodarske razmere moramo gledati, da pridelamo kolikor mogoče veliko na majhnem prostoru.

Dobra letina potrebuje na 1 ha za 70 q sena 134 kg kalija, nič pognojen travnik s 30 q sena pa odvzame 34 kg kalija, tedaj se mora dati za boljšo letino ne 134 kg nego le 100 kg kalija, kar odgovarja 2.5 q 40 % kalijevej soli.

Iz tega vidimo, da za dovažanje kalija ni treba v tolikej meri skrbeti kot se odvzame zemlji, kajti v težkej zemlji je že od narave veliko kalija, a v peščenej je večje pomanjkanje, drugače se dela potrata s preobilo množino.

Druga važna snov, ki jo dobimo v pepelu sena, je fosforna kislina, na katerej je sploh zemlja zelo revna. Kemična preiskava kaže, da je v pepelu sena 4krat manj fosforne kisline kot kalija, tedaj bi zadostovalo tudi manj slednje dovažati kot pa kalija. A skušnje so pokazale, da je zemlja uže od narave zelo revna na fosforni kislini, zato se mora pri prvokratnem trosenji zdatno povišati.

Po preiskavi bi zadostovalo 200 kg žindre za 1 ha, a z ozirom na to, da je zemlja ubožna na fosforji, dobimo le tedaj dobro letino, če trosimo prvič 3krat večjo množino, a poznejša leta zadostuje, da se le toliko dovažuje, kar se zemlji odvzame. Mesto žindre se

lahko rabi kako drugo fosfatno gnojilo, za kar zadosti $\frac{1}{2}$ navedene množine. „Gosp. Zveza“ ima sedaj v zalogi za travnike dražjo 21% žindro, katere se manj porabi kot preje 18%, kjer je bilo preje treba 500 kg, zadosti sedaj 400 kg.

Tretja snov, ki se nahaja v pepelu, je apno, kterege se že v fosfatih večinoma dovolj da. V mnogih slučajih bi se dalo poleg umetnih gnojil letino zboljšati še z apnom, kar velja za izsesano zemljo in posebno za detelje.

Četrta važna rastlinska sestavina je dušik, in tega privajajo travam detelje po svojih koreninah, zato ni treba na travniku skrbeti za to drago snov.

Veliko krme bomo pridelali, ako potrosimo na 1 ha 400 kg 21% žindre in 200 kg kalijeve soli. Stroški za gnojila se bogato izplačajo z boljšo letino in tečnejšo krmo.

Poskušnja z umetnimi gnojili I. 1901.

(Priobčil France S . . . ev, kmetovalec.)

Ker so se mi lanski poskusi z umetnimi gnojili precej dobro obnesli zato sem nadaljeval tudi letos (1901) započeto delo kmetijskega poskušništva, tem raje, ker sem dobil v ta namen od čeških tvornic za umetna gnojila potom slavne „Gospodarske Zveze“ precej kajnita, Tomaževa žindre in solitra zastonj, da ž njimi poskušam, da pa potem objavim rezultat teh poskusov. To storim v sledečih vrsticah.

Gnojil sem najpreje ovsu. Zemlja je na eni parceli precej težka, vlažnata ilovica, na drugi pa lahkejša peščena. Kjer je bil letos oves, so rastli lani 3 vrste sadeži, vsaki posebej: krompir, pesa in korusa. Poskusi so se vršili na ta način I. parcela negnojena, II. s kajnitom, III. solitar, IV. kajnit in solitar, V. kajnit, solitar in Tomaževa žindra.

Kaj so mi pokazale izkušnje? Najpreje za letos to, da ako od zgorej, odkoder nam kmetom pada sladka mana časih v podobi pohlavnega dežka, časih v podobi ljubeznjivih solnčnih žarkov, ako torej od zgoraj ne prihaja redno, kar potrebuje naše polje, nobena žavba, to se pravi nobeno gnojilo ne more doseči popolnega vspeha.

Posebej pa je bil vspeh tale:
Na peščeni zemlji

	kg zrnja	kg slame
I. negnojeno . . .	169	247
II. 60 kg kajnita . .	190	216
III. 11 kg Čili-solitra .	232	265
IV. 60 kg kajnita in 11 kg Čili-solitra .	244	324
V. 60 kg kajnita, 11 kg Čili-solitra in 120 kg Tomaževe žlindre .	301	410

Iz teh poskusov sledi, da 1. enostransko gnojenje s kajnitom ne da nobenega, ali vsaj ne vrednega haska, da bi se izplačal trud. Slame je bilo celo menj; tudi je oves na oni ploskvi, ki je bila poštupana s samim kajnitom, preje dozorel, kar se popolnoma strinja z dejstvom manjšega pridelka na slami.

2. Ko je pa prišlo k kajnitom nekoliko solitra, ali Tomasove moke, je bil ves dohodek znatno večji.

3. Popolen vspeh pa je nastopil še-le tedaj, ko so prišla v zemljo vsa tri gnojila in sicer se je zvikšal v tem slučaju pridelok tako na zrnji, kakor tudi na slami.

4. Pridevek nekoliko solitra v vsakem slučaju koristi.

Dočim je na peščenih tleh kajnit koristil, nisem mogel tega konstatirati o njegovem učinku na težki zemlji. Ker že vnanjost ni obetala nič posebnega, sem si prihranil brezplodno in sitno tehtanje. Sploh se mi vže iz skušnje prejšnjih let dozdeva, da ne smemo dati preveč na dobroto kalijevih solij v ilovnati zemlji in da si smemo zapomniti kot pravilo, da bomo z dobičkom gnojili

ovsu s kajnitom le tedaj, ako se je vsled takega kolobarjenja skozi dolga leta odjemal zemlji kajnit.

Pognožil sem dalje kos travnika v „Spominah“. Kaj bi o tem poročal? Poprejšnja leta sem bil s travniškim umetnim gnojenjem zelo zadovoljen. Letos pa!? Človek obrača, Bog pa obrne. Prvo košnjo je vzela spomladanska suša, drugo pa zadnje deževje med šmarnimi mašami. Pa si pomagaj kmet, če si moreš. Nasproti višjim silam ne pomaga nobena teorija iz knjig — tako sem si mislil, ko je moj „up šel po vodi“.

Veselejše je moje pero, ko opisuje vspehe umetnega gnojenja pri pesi. Tu samo nekoliko mislij, ki so mi padle v glavo, kadar sem ogledoval pesno polje.

Največ sem gnožil pri pesi s kajnitom, kar je tudi čisto jasno, ako pomislimo, koliko kalija vzame iz zemlje en sam pridelok pese namreč na enem hektarju (nekaj menj od dveh oral) pri bogatem pridelku 600 kvintalov 342 kg kalija in 60 kg fosforne kisline, pri srednjem 450 kvintalov 256 kg kalija in 45 kg fosforne kisline, pri slabem pa 300 kvintalov 171 kg kalija in 30 kg fosforne kisline.

Iz tega se razvidi velika potreba krmilne pese za kalij, ker celo slaba žetev odvzame na 1 ha še vedno 171 kg kalija t. j. množino, ki je reprezentirana v skoro 7 stotih kajnita za en oral.

Živinsko peso sadimo po navadi v zemljo, ki smo jo močno zagnojili s hlevnim gnojem. Navadno pride tega po 150 stotov na oral, raje pa več, po 180 do 200 stotov. V teh je kakih 33 do 56 kg kalija, tako da je polovica kalijeve potrebščine pokrita že s hlevskim gnojem.

Ostalo polovico, ki znaša kake 3—5 starih centov na oral, pa lahko kar naravnost poštupamo v obliki kajnita.

Da je treba živinski pesi tudi fosforne kisline dati, kolikor je

potreba, je jasno samo po sebi in posebej še iz števil, ki kažejo (glej zgoraj!) koliko fosforne kisline vzame ena pesina žetev iz zemlje.

Tudi uče skušnje, da se pesa, ki je imela pri rasti dovolj kalija, mnogo bolje ohrani nego v nasprotnem slučaju.

Kar o pesi, to bi lahko povedal tudi o repi, kar pa ni vedno ponavljati.

Ker mnogi tožijo tu in tam tudi o slabih vspehih poskusov z umetnimi gnojili, pripomnim tu, da si je treba pred poskušnjo dobro premisliti, kako bomo ravnali oziroma posvetovati se s kakim človekom, ki ima skušnjo v tem, drugo pa je, da skušenj ne bomo šli delat koj s tisoč in več kilogrami dragih gnojil, ampak poskuša se najpreje v malem in še-le, ko se vidi vspeh, se preide na veliko.

Gnojnica. (Dopis.)

Kako velikega pomena je gnojnica za kmetijstvo, a žali Bog v mnogih krajih se opazi, da se gospodar prav nič ne briga za njo, in še vesel je, ako more napraviti v hlevu tak tlak, da gnojnico popije, in je takega mnenja, da mu je gnojnica le v nadlego. Poskusi, dragi kmetovalec, porabiti gnojnico v svojo korist in prepričaj se bodeš, kako neprecenljive vrednosti je gnojnica, rabi jo, kjer hočeš, na travniku, na polju ali pri drevesih, povsod se dosežejo lepi vspehi. Kdor si napravi neprodoren tlak v hlevu, kar je jako koristno in zraven še napravi gnojnično jamo, ima vedno dovolj gnojnice na razpolago, kar je velikega pomena za živinorejo, ako namreč vozi gnojnico na travnik, pridelava dosti tečne krme in lahko redi živino.

Morebiti mi kdo poreče, bi že napravil jamo a nimam časa in ne denarja. Le počasi, dragi pri-

jatelj, da ti razložim, kako se na-
pravi z malimi stroški jama, od
katere imate obilno koristi in bo-
gato poplačan trud. Stroški so
jako neznatni, katere premore
tudi mali posestnik in sicer na ta
način: Kadar imate čas, pripeljete
si gramoza, kolikor ga potrebu-
jete, potem si kupite nekoliko ce-
menta in material imate skupaj.
Kar se pa tiče zidanja, ga lahko
vsak kmet izvrši sam, namreč
tako, da vzame štiri dele gramoza
in en del cementa, to dobro zmeša
in nekoliko poškropi, to zmes
zmeče v jamo in dobro skupaj
stolče in zid je gotov.

Opomniti še moram, da se po-
pred napravi lesen obod v velikosti
kakoršno si želiš jamo. Potem po-
ložiš na zunanjo stran deske krog
in krog in zmečeš omenjeno me-
šanico v jamo in sicer na zuna-
njo stran in dobro stolčeš s kak-
šnim batom, najboljši je železen,
ako nimaš železnega, napravi si
lesenega. Ko imaš že tako visok
zid, kakor so deske, položi druge
in to tako dolgo, da si gotov do
vrha. Še to moram opomniti, da
ne smeš odstraniti desk, predno je
zid popolnoma suh, kar se zgodi
v nekoliko dneh. Ko odstraniš
deske in obod, omeči jamo in po-
gladi, to pa zaradi tega, da jama
dobro drži. Poskusi, dragi kmeto-
valec, in ne bo ti žal, tvoj trud
in stroški se bodo bogato izplačali.

Pred nekoliko leti se tudi v
naši vasi ni zmenil nihče za gnoj-
nico, le takrat jo je spravil iz
hleva, ko je bilo tako mokro, ka-
kor v največjem močvirju, ali zdaj
je drugače, imajo že skoraj vsi
posestniki gnojnične jame in pridno
vozijo gnojnico na travnike. Pos-
ledica tega je obilna košnja in
snažni suhi hlevi, kar jako dobro
vpliva na živino.

F. K. gorenjski kmet.

Mlekarstvo in sirarstvo.

Skrbimo za dober glas naših mle-
karn z dobrim presnim maslom.

Preobrat v kmetijstvu je za-
hteval tudi preosnovo v mnogih
kmečkih gospodarstvih. Živinoreja
in razni pridelki od nje dajo še
kolikor toliko gotov dohodek se-
danjemu gospodarju. Le škoda, da
se v mnogih hišah raje predela
mleko doma v razno blago, nego
da bi se združili gospodarji k
skupnemu proizvajanju mlečnih
izdelkov. Pri tem dobimo, kolikor
hiš, toliko vrst blaga, dočim se
le malokdaj prizna, da bi bile
vzrok na pr. slabemu putru na-
pake in škodljivi vplivi, ki se na-
hajajo v posameznih gospodarstvih.
Zato spregovorimo tu nekoliko o
raznih škodljivih učinkih, ki vpli-
vajo na izdelovanje putra, z na-
menom koristiti z dobrim opomi-
nom našim maslarjem, posebno pa
tudi dati potrebnih opominov go-
spodinjam, ki morajo same izde-
lovati puter, da bodo narejale le
prve vste blago.

Noben živalski pridelek ni
tako občutljiv, kakor mleko; zato
je treba z vso skrbnostjo prepre-
čiti vse, kar bi je utegnilo spre-
meniti ali razkrojiti. Največ
napak ima puter pač v jeseni in
po zimi, pa tudi druge letne dobe
niso izključene.

Glavni pogoj, da dobimo dobro
presno maslo je pač ta, da imamo
zdravo mleko in to je moči do-
biti le od zdravih krav, ki se kr-
mijo z zdravo in nepokvarjeno
krmo.

Da ohranimo molzno živino
zdravo, v to je treba najpreje
zdravega, dobro zračenega hleva.

Po leti je zraka navadno do-
volj, ker so večji del okna in
vrata odprta, druga pa je po zimi,
ko mora premnogo živine posku-
šati, kaj se pravi slab, zadušljiv
z gnojno paro prepojen zrak; to
vedno zapiranje mehkuži in slabi
živino, mleka je, in naj se tudi
dobro krmi, prav malo, in v

mleku samem kar mrgoli raznih
drobnoglednih škodljivcev, ki so
vzrok mlečnih boleznij. Zatorej je
naš prvi klic: Zraka, dovolj
svežega zraka o vsakem letnem
času v naše hleve, in če mogoče
pobelite tudi hleve sem pa tje,
kjer so že le preveč začrneli!

Glavna zaloga vseh mlečnih
boleznij so ravno zaduhli, temni
hlevi, in da se iz pomanjkljivega
mleka ne da delati dober puter,
je jasno.

Kjer je v hlevu dovolj luči in
zraka, tam bodo skrbeli tudi za
potrebni nastilj, na kar zlasti ne
smemo pozabiti ob času zelenega
krmljenja. Kadar krmimo zeleno,
to je posebno spomladi in pa v
jeseni, ko pokladamo zeljnato,
pesno in repno perje, dobi živina
prerada drisko; blato razširja ne-
prijeten smrad, ki se ga mleko
prav hitro navzame. Tu ne po-
maga družega, nego živino prav
skrbno snažiti, kar bi se moralo
tudi pred vsakokratno molžo, po-
seбно je na vime obračati največjo
pozornost; tu ne zadostuje obri-
sati vimena samo s suho cunjjo,
ampak treba ga je z mlačno vodo
temeljito izmiti in po tem obri-
sati. Če se to ne zgodi, potem
mora biti seveda malovredno mleko
in še malovrednejši puter na dnev-
nem redu. Kravja dekla (ali hla-
pec) bi morala biti vzor snage
ozir lastne osebe, kakor tudi
vsega mlekarskega orodja. Po-
skušati je tudi dobroto mleka iz
posameznih sescev, posebno ako
opažamo napake pri putru; le na
ta način spoznamo mlečne napake
in odstranimo nepridno mleko.
Mleko je treba — to velja naj
mleko porabimo doma ali ga da-
jemo v mlekarno — prav teme-
ljito precej po molži 2 do 3krat
precediti; toda kositerni cedilniki
vzamejo iz mleka le večjo nesnago,
ne pa finega blata, zato privze-
mimo pri precejanji še sukno z
drobnimi petljami in precedimo
mleko skozi to.

Pomolzeno mleko ne sme čakati v hlevu, da se vsa živina pomolze, ampak vsako posodo je treba čim preje odstraniti iz hleva in če imamo doma posnemalnik, naj se kar najpreje še gorko posname; če je pa namenjeno za mlekarne, ga postavimo na hladen prostor, po leti najbolje v klet (kjer pa ne sme biti vlažnosti, plesnobe in duhov raznih kislin) v posodo z mrzlo vodo, da se hitro shladi.

Mleko brejih krav, ki so že visoko na času, se ne sme rabiti za puter; ne samo, da se smetana iz takega mleka zelo nerada spini, dobi tudi tak puter neprijeten, pogostokrat zoperno grenak okus. Mleko krav in telic, ki so zvrgele, je treba kolikor moč dolgo izključiti iz mlekarne.

Tudi mleko krav, od katerih so ravno odstavili teleta, se vsled razburjenosti krave rado razkroji, zgodilo se je vže, da so dajale take krave skozi več dni krvavo mleko, zato pozor na tako mleko.

Da se mleko krav, ki imajo bolno vime, kakor tudi mlezve, ne sme nikdar rabiti za izdelovanje putra, je lahko umevno.

Dovolj znan je vsakemu gospodarju vpliv, ki ga ima na dobrotu mleka krmitev. Ker je ta vpliv bistven, zato proč z vsako kislino in pokvarjeno krmo. Zelena krma v kateri je mnogo zlatih (saj poznate rumeni plavel, ki prične bujneti o prvi vigredi z nedolžnim jaglecem vred in vstraja v svoji strupenosti dokler ga ne uniči predzimski ledena kosa), taka krma škoduje mlečni kakovosti, tudi močno krmljenje z zeleno grašico ni prida, ker dobi od nje mleko, pa tudi puter večkrat grenak okus. Posebno opozarjam na pokladanje zeljnatega in pesnega perja, ki naj se daje v manjši meri. Ako bi ga namreč boljše krmili, se mleko rado razsede, puter je mehkejši in vlačljiv, lahko dobi tudi zelo zoper-

okus, pa še več, tudi zdravje živine lahko trpi, kot se je pokazalo v mnogih slučajih.

Ako pridenemo v pozni jeseni in po zimi drugi krmi še nekoliko močnih krmil, nam bo to vselej koristilo, posebno priporočamo, ker imamo večinoma doma, ovsen in ječmenov zdrob (šrot) in pa otrobi; živina se pri tem počuti bolj zdravo, da več pa tudi bolj mastnega mleka in puter dobi nekak fin okus po orehovitih jedercih.

Mnogih napak izvor moramo pa iskati pri izdelavi sami.

Zadružne mlekarne imajo za posnemanje precejšnje itd. posebne prostore, o njihovi pomanjkljivosti, to velja posebej o sirarnah, bi se dale napisati cele bukve, pa tudi zasebna domača mlekarne mora imeti poseben prostor v ta namen. Ne gre namreč dobro skupaj kuhinja, ali spalnica ali jedilna shramba s svojimi raznoličnimi duhovi in pa fini mlečni izdelki. V ta namen je najbolje soba na severo vzhodu ali severo zapadu pohištva, z betoniranim tlakom z oknom, ki naj ima varnostno mrežo.

Da je treba posnemalnik po vsakokratni rabi dobro očistiti, bi prav za prav ne bilo treba jemati v misel — toda na svetu so mnenja jako različna.

Smetana naj teče v dobro osnaženo posodo in naj se shladi na 10—22°C, nikoli ne sme teči gorka smetana v mrzlo, ker bi vsled tega nastalo maslenokislota vrenje, vlačljiv puter z okusom po žmrovci in malo trajen. Najboljše posode za smetano so močno pocinjene, kositerne posode najboljše klepane iz enega samega kosa, svarimo pa pred posodo iz cinkovega kositra. Če namreč hranimo smetano skozi več dni v taki posodi in se začne smetana kisati, tedaj se jame cink pod vplivom kisline topiti in razjedati, puter dobi od tega ostuden okus in je zdravju nevaren. Ker se v zasebnih malih mlekarneh ne more sleherni dan piniti, zato je treba

oskrbeti, da obvarujemo smetano premočnega okisanja, to tudi lahko dosežemo, če smetano koj po posnemanju shladimo in jo shranimo v zračni in snažni kleti.

Posode s smetano ni pokrivati z lesenim pokrovom, ker le-ta rad počrni, rad zaredi na sebi celo vrst plesnobnih glivic ter da neprijeten, zaduhel duh smetani, ta pa putru. Trikrat na teden pa naj se mede tudi v mali mlekarne, 12 ur pred medenjem se ne sme privedati več sveže smetane stari.

Smetana naj bo enakomerno nakisana, zato jo je dobro vsaki dan eden do dvakrat premešati, ako se mlada smetana primešava starejši, se oteži pinjenje.

Posebno pozornost je obračati na pinjo. Ta se mora dati zlahka čistiti in zračiti, mora dobro in urno spiniti in ne biti predraga. Korenito snaženje pinje je glavni pogoj, če so v pinji železni deli morajo biti dobro pocinjeni, sicer dobi puter neprijeten okus po železu.

Čas medenja je najpripravnejši mej $\frac{1}{2}$ in $\frac{3}{4}$ ure, toplina smetane za medenje naj znaša po leti 10 do 12°C po zimi 16 do 17°C, previdni moramo biti zlasti pri ogrevanju smetane, ki se ne sme postavljati v vročo, ampak le v mlačno vodo, ako nočemo dobiti mazastega in sirastega putra.

Ako se predolgo noče spiniti, trpi vsled tega trpežnost putra.

Medenec se po izvršenem pinjenju odlije, oblije maslovo kepo s čisto, mrzlo vodo in vzame s pomočjo sita puter iz pinje, na kar se gnete na gnetniku. Gnetenje z rokami nam ni povšeči. Zgneteno surovo maslo spravimo v hladen, zračen prostor, kjer ga položimo na čisto stekleno ploščo in pokrijemo s pustim pergamentnim papirjem, vsekako pa bode naše mlekarstvo toliko lepše cvetelo, čim več gospodarjev bo zvezanih k skupnemu delu v mlekarskih zadrukah.

„Alfova naznanila“.

Vinogradništvo in vinarstvo.

Zimsko ali suho cepljenje trt z uporabo gobe ali plutovih zamaškov.

Z ozirom na to cepljenje zadevajoče vprašanje, hočemo tu opisati v kratkem, kar želi dotičnik zvedeti. Predno še kaj o tem omenimo, moremo povdariti, da nikakor ne moramo priporočati obnovitve vinograda po nameravanem načinu, da bi se namreč najpred pocepilo ključe v roki ter te naravnost na stalno mesto v vinograd posadilo.

Pri prvi saditvi bi dalo to sicer najmanj dela in bi bilo tudi najceneje, a poznejše podsajenje in nadomestitev neprijetih odnosno izumrlih trt, bi prouzročala precejšnje stroške in prešlo bi več let, predno bi se vinograd pravilno zasadil. Še pri sajenju dobro okorenjenih in dobro zraščanih cepljenik na stalno mesto, se ima še nekaj let potem vedno sitnosti in stroške s podsajanjem izostalnih trt; toliko bolj pa s saditvijo še nezaraščanih in neokorenjenih cepljenk.

Pri takem cepljenju se sme računati, da se prime povprečno 20 do 30°/_o; le če so vsi pogoji tu, ktere tako cepljenje zahteva, namreč popolnoma zdravi in sveži, popolnoma dozoreli ključi in cepiči, v cepljenju dobro izurjen in zanesljiv cepilec, dobra, rahla zemlja okolo podlage in cepiča, ugodno vreme pri sajenju, pravilno ravnanje s takimi cepljenkami po letu, se sme računati na 40—45°/_o in le izjemoma na 50—60°/_o.

Pa tudi od teh že prijetih, jih pozneje še nekaj vsahne in se jih mora torej vedno z drugimi nadomeščati; posebno se to dogaja, če podlage niso zemlji prikladne.

Zato pa bolj priporočamo vložiti v roki cepljene ključe najpred eno leto v trtnico, da se tam okorenijo in zrastejo ter potem šele posaditi jih v vinograd. Pri sajenju takih trt v vinograd,

pa mora biti vinogradnik jako natančen in trdosrčen. Le količkaj slabo zraščeno ali tudi slabo okorenjeno ali drugače ranjeno cepljenko, je mnogo bolje, kar zavreči, ker taka se navadno ne popravi več; morda se lahko poskusi, vložiti jo še eno leto v trtnico.

Kdor se pa s tem vlaganjem noče ali ne more baviti, doseže bolje vspehe, ako posadi v vinograd necepljene trte in te potem naslednje leto, ali če so še slabe, tretje leto na stalnem mestu na suho pri tleh cepi. Tako ceplene trte se rajši primejo in kar se jih dobro prime, napravijo še v istem letu več metrov dolge poganjke, ki navadno naslednje leto tudi sad nastavijo. Glavni pogoj, da se to cepljenje dobro obnese, obstoji v tem, da se ne cepi v času, ko je trta najbolj moževna, marveč vsaj 2 tedna predno prične odganjati, ali pa 2—3 tedne pozneje, ko že odganja. Tudi se morajo take trte nekaj dni popred za cepljenje pripraviti, da nekoliko soka izgubijo; bolj ko je trta moževna, popred se jo mora odrezati.

Take trte se odrežejo par ali več dni pred cepljenjem prav pri tleh in sicer tako, da odpade ves novi les, ker cepiti se mora le na star les. Cepljenje se potem izvrši po angleški kopulaciji kakor v roki. Pritrdi se pa z zamaškom in z žico in s pomočjo posebnih nalašč zato napravljenih klešč.

Kako vam je nadalje pri tem delu ravnati, vam tu ne bomo opisavali, ker smatramo, da vam je to, vsaj v splošnem, že vse znano. Če pa želite natančnega navodila, radi vstrežemo vaši želji, le sporočite nam!

Najbolje vspehe dobite in najceneje dosežete zaželjeni smoter, ako posadite ključe na stalno mesto, ter te prihodnje leto nizko pri tleh na zeleno pocepate. Če ste količkaj v tem cepljenju izurjeni, vam bo le malokteri cepič izostal, in ker cepite pri tleh, izostane drago

grobanje, trte bodo močno rastle in v treh letih po saditvi že rodile.

Kar se pa gnojenja tiče, je pa seveda najbolje, če vporabite hlevski gnoj; paziti pa morate pri tem le, da ne pride gnoj preblizu lesa in korenin; posebno je to o svežem gnoju omeniti. Med lesom odnosno med koreninami in gnojem naj bo vedno 3—4 prste na debelo zemlje; isto je omeniti pri vporabi umetnega gnojila in pepela. X.

Splošno.

Zakaj se pleče večkrat slabo prekadi?

Vzrokov zakaj imajo v mnogih hišah slabo prekajeno svinjino, ne pozna vsakdo. Nek živinozdravnik nas opozarja na sledeče:

Meso prascev, ki so bili pred klanjem močno razburjeni ali s kojimi se je tako surovo ravnalo, da se je zlomila kaka kost in se vse mišičevje v bližini prepajilo s krvjo, ni normalne ali običajne kakovosti.

Tudi škoduje poznejši ohranitvi mesa, ako se žival zakolje takoj po dolgotrajni vožnji, ne da bi se jo bilo preje pustilo, da se spočije in ohladi.

Važno je tudi, kako smo ščetinarje pitali. Odpadki iz gostilen, mlekarn in drugih fabriških zavodov dajo bolj malo jedrnato, bolj vlažnato meso, na katero je pri soljenji in sušenji obračati posebno pozornost.

Pri klanju samem ima časih tudi vzrok, da se meso rado spridi: nevajena roka mesarja, ki žival predolgo trpinči, prepočasno in pomanjkljivo izkrvavenje; daljni vzrok je prezgodnje vkladanje v slanomorje, če se meso ne pusti, da se po klanju dobro prezračí.

Ako kosovi mesa v kadi niso popolnoma pokriti s slano vodo, potem so zgoraj ležeči kosovi vedno slabjši. Pa tudi meso, ki leži popolnoma v razsolu, bo slabo, ako ga pokrov lesene kadi ne

brani proti vnanjemu zraku, posebno, ako more topli zrak blizu.

Najlažje se spridi šunka spomladi in jeseni ob vedni vremenski spremembi. Šunka, v katero razsol ni prodril zadosti globoko, ima pozneje v sredini dobro znano sivo barvo in ima na pol slan, na pol surov okus, dočim imajo druge mesne plasti, zlasti pri kosteh, popolnoma normalnega.

Ako je bilo meso pri vlaganji zmrznjeno, slana voda seveda ne more prodreti v notrino. Solne kadi je treba po rabi dobro osnažiti, razsol pa vreči na gnoj.

Drva za prekajanje morajo biti dovolj suha in meso iz razsola se mora preje prezračiti, predno ga obesimo v dimnico, sicer dobi meso grenak in po kurivu zaduhel, dimast okus.

Natječaj.

Na kr. višem gospodarskom učilištu u Križevcih imade se sa 1. ožujkom 1902. popuniti mjesto assistenta za struku živinogojstva i mliekarstva. Sa tim je mjestom skopčan XI. činovni razred, godišnja plaća od 1200 K slovi dvanajest stotina krana i stanarina od 300 K slovi tri stotine krana. Osim toga dobiva asistent nakon jedne pokusne godine, poslie koje njegovo namještenje postaje definitivno, još osobni doplatak od 500 K slovi pet stotina krana. Prama njegovim sposobnostima i razpoloživim mjestima imade asistent izgleda, da će biti promaknut na mjesto učitelja i profesora na zavodu sa sustavnimi berivi.

Natjecatelji za ovo mjesto imadu svoje propisno biljegovane molbe, upravljene na kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljsku vladu, odjel za unutarnje poslove ovamo predložiti do najkasnije 15. veljače 1902. te molbi priložiti sliedeća dokazala:

1. Domovnicu ili nju zastupajuću izpravu.

2. Svjedočbe o uspjehom položenim izpitima na kojoj visokoj školi za zemljotežtvo.

3. Svjedočbe o dosadanjoj praktičnoj izobrazbi u gospodarstvu, naročito živinogojstvu.

4. Svjedočbu o neporočnom životu.

Kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljska vlada, odjel za unutarnje poslove.

U Zagrebu, dne 26. pros. 1901.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 4.: J. J—k v L. pri P. na Štajarskem. Za letošnju pomladansko sajenje bi potreboval mnogo ameriških trt. Prosim naznanil, kje bi dobil zanesljive ključe takih trt. In dalje prosim tudi pojasnila, ktere vrste naj sadim v lapornato, ktere pa v ilovnato zemljo?

Odgovor 4.: Kar se naročbe ameriških trt tiče, Vam ne moremo navesti prav nobenega vira, o katerem bi zanesljivo vedeli, da jih še ima v zalogi. Pripomniti moramo, da je letos vprašanje po trtah jako veliko in zato so trte večinoma že vse razprodane. Vstreženo bi bilo marsikomu, ako se kdo cenjenih bralcev tega lista, ki ima takih trt na prodaj, s kratko notico v našem listu oglasi.

Svetujemo vam, da se obrnete na deželni odbor štajarski, ker dežela jih oddaja najceneje. Tako množino, kakor vi jo potrebujete, pa dobite že kje v bližini Sevnici ali Boštanja na Kranjskem. Lepe podlage oddajejo: Emanuel Mayer, lastnik trtnic v Mariboru; oskrbništvo baron Ritter-Zahony v Monosteru pri Ogleju (Primorsko); Martin Colarič, posestnik v Slinovcah pošta sv. Križ pri Kostanjevici (Dolenjsko). Cene vam ne moremo naznaniti, na vsak način pa jih oddaja poslednji najceneje.

Glede vrste pa, ktero Vam bi kazalo naročiti, je omeniti, da v jako apneni in lapornati ali sovdanasti ter peščeni zemlji in suhi legi vspeva dobro rupestris montikola ali „brezovka“ kakor se ji splošno pravi; v ilovni malo apneni ali pa rudeči zemlji, vspeva dobro riparija portalis (riparija velikolista).

O montikoli pa je omeniti, da je glede zoritve poznejša od riparije portalis. Če je torej vaš vinograd v bolj mrzlem kraju in z nepopolnoma južno lego, je boljše, če se poslužite ripa-

rije velikoliste, ako le kakovost vaše zemlje to dopušča, ker na poslednjo cepljene žlahtne trte gotovejše rodijo in tudi popred dozorijo. Predno torej te vrste naročite, oglejte si nove nasade vaših sosedov in prepričajte se na lici mesta, ktere vrste najbolje vspevajo. Večkrat se pripeti, da riparija ne blede in da prav bujno raste, četudi je zemlja jako lapornata in bela. To se pa dogaja le v takih zemljah, ki se z apnom naravnost ne spajajo, marveč pustijo isto skozi se.

Vprašanje 5.: (Fr. B. v Kal. na Štajarskem). Pri državi sem naročil štiri tisoč okoreninjenih trt, pa jih ne dobim, pisal sem že na druge kraje pa od povsod negativen odgovor, zato sem se odločil pocepiti rezino (ključe) v rokah z zamaškom, ter tako cepljene trte naravnost v vinograd posaditi. Na vsako mesto nameravam posaditi po 2 cepljenki, in če se mi obe primeta, bom eno odstranil. Prekopana zemlja je ilovna in laporna, gnojiti hočem z domačim hlevskim gnojem.

Prosim pojasnila, kako naj delam, da bom kolikor možno ceno izhajal in da bom imel dober vspah.

Odgovor 5.: To vprašanje je bistveno slično prvemu in zadostuje, kar smo gori omenili glede naročbe trt.

Kar se pa cepljenja ključev z zamaškom tiče, smo to objavili v posebnem članku v tej številki pod naslovom: Zimsko ali suho cepljenje trt z vporabo gobe ali zamaškov.

Vprašanje 6.: J. B. na F. Ali res škoduje lucerna vsejana v novi nasad sadnemu drevju?

Odgovor 6.: Lucerna ima zelo globoke korenine, zato izsesava zemljo v spodnjih plasteh, kar gotovo ni v korist sadnemu drevju. Kjer se misli nov nasad napraviti, je najboljšje vsejati trave za stalno dobo. Ako se ima uže na vrtu lucerno, se spravi s tem najlažje, da se dobro pognoji z domačim gnojem ali gnojnico in potem se na spomlad vsejejo razne trave kakor pasja trava, mačji rep in razne pahovke.

Vprašanje 7.: J. B. na F. Kako se dela iz kislega mleka domači sir in kako je treba ravnati, da se ohrani eden teden?

Odgovor 7.: Mleko se pusti skisati, da je trdo. Kislo mleko se postavi na kak topel prostor, ki naj ima toplote 33° C, tu se pusti 12 ur stati in tako se popolnoma zasiri. Sirošče se dobro izžame in se dene v kak škaf. Na sirošče pridejo deske, ki se

obtežijo s kamnom. Sir naj se hrani v prezračeni in ne pretoplej shrambi, potem vam bo ostal ohranjen več tednov.

Vprašanje 8.: A. K. v C. Ali se sme po zimi na mrzlo zemljo gnojnica voziti?

Odgovor 8.: Gnojnico po zmrzli zemlji škropiti, je vedno odsvetovati, ker se ne more odtekati in je radi tega izguba na amonijaku oziroma dušiku zelo velika. Gnojnica naj se rabi po zimi za polivanje gnojišč, ker s tem se obogati domači gnoj na dušiku in kaliju.

Kmetijsko društvo v Vipavi

oskrbuje svojim članom:

- 1.) Vse potrebščine za vinogradništvo: žveplo, galico, gumico, škropilnice, cepilno orodje, orodje in stroje za kmetijstvo, dalje vsakovrstna semena in umetna gnojila.
- 2.) a) Razprodaja zajamčeno pristno vino, napravljeno iz grozdja svojih članov po novem franc. načinu po 30 kron in višej 100 litrov loco Postojna, bolj trda kislata vina rudeče in belo (kakor eviček) iz hribov pa po znatno nižej ceni.
b) Posreduje p. n. kupcem, ki želijo kupiti pristno vino po nižej ceni od 24 kron naprej nakup in odpošiljatev.
- 3.) Prodaja iz svoje trtnice na Portalis in Monticolo požlahtnjene trte, beli burgundec, zeleniko, zelen po 14 vinarjev komad.
- 4.) Prodaja iz svoje zaloge tudi pristni „tropinovec“, vzorec in cene na zahtevanje.

V Buzetski občini v Istri je še

do 18.000 htl. črnega in 28.000 htl. belega vina na prodaj. P. t. gostilničarji in drugi interesentje naj se obrnejo na županstvo v Buzetu ali pa na tamošnje društvo za „štednju i zajmove“, katero posreduje prodajo neposredno od producenta.

Za vinogradnike imam za oddati 4000

trt v zeleno cepljene na podlagi riparia portalis in sicer več vrst: kraljevine, rebule, zelenike, rizlinga itd. 100 komadov 18 K, pri večjem odjemstvu tudi ceneje. Jožef Čotič, vinogradnik, Vrhpolje pri Vipavi.

Pri posestnikih v Batujah in

Selu sredi Vipavske doline dobi se izvrstno novo belo vino. Cene zmerne. Obrne naj na župnika v Batujah, pošta Črniče. Goriško.

Bika debelega 700 kilogr. težkega proda takoj Anton Kunšek, posestnik Planina Montpreis Slov. Štajarsko.

Oglas iz Istre! „Gospodarsko društvo“ v Pazinu posreduje pri kupovanju vina. Opozorjuje se na te trgovci z vinom. Društveni urad je v hiši predsednika dr. Kureliča.

Priporočaja se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov.

Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Hranilnica in posojilnica v Marezigah pri Kopru

ima mnogo pristnega črnega vina liter od 18 do 24 kr. in Refoška liter od 25 do 35 kr., pristo postaja Trst ter vabi konsumente za nakup.

Tko želi, da svojo obitelj oskrbi pravim i naravskim dalmatinskim vinom, neka se obrati na podpisanog Juraj Gamulin, Jelsa — otok Hvar, Dalmacija.

Lovci in prijatelji lova

se s tem opozarjajo, da se peča tvrdka O. Frank na Dunaji, Waaggasse 12, v večej meri z izvažanjem žive divjačine in je pri volji prevzeti vsako količino proti primerni nakupni ceni. Natančneja določila glede nakupa, kakor tudi podatki o času za streljanje, varovanje in parjenje so natančno popisani v posebnej knjižici, katero dopošlje tvrdka vsakomu brezplačno.

Kdor želi dobro, pristno isterko

vino kupiti, obrne naj se na preč. gosp. Josip Gojtan-a, župnik, Kašćerga, pošta Trviž — Istra.

Mladenič, ki je delal uže 1 in pol leta v mlekarni z 500 litri, želi svoje mesto spremeniti. Vajen je v izdelovanji surovega masla in v preiskovanji mleka. Ime se izve pri Gosp. zvezi.

Kmetijsko društvo v Gorjah pri Bledu na Gorenjskem

ma na prodaj železne izdelke kakor: sekire, krampe, capine, lopate, živinske zvonce pravlične in dr.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Poštne pristojbine in nekoliko črtic o pošti.

(Zapisal Abc.)

Brzjava.

Kakor so sploh poštni predpisi za vsacega velikega pomena, isti pomen ima tudi brzjav posebno za trgovino. Vsak izobražen trgovec mora se z glavnimi predpisi brzjava seznaniti, ker moderna trgovina je na brzjav tako navezana, da si sploh trgovine brez brzjava ne moremo misliti. Pri nas se občinstvo vse premalo briga za javne naprave, pogledjmo le tuje trgovce, posebno žide, poznajo vam natančno vse udobnosti, katere nam ta ali ona naprava ponuja, seveda poznajo tudi dolžnosti do njih, ali te tu pa tam bolj površno. Ker so predpisi glede brzjavk, kakor tudi brzjavnih pristojbin dokaj umevni tudi laikom, poskusil bodem te natančneje opisati. In upam, da se bode vsakdo če pazno te vrstice prečita, vedel v vsakem slučaju orijentirati.

Ves brzjav je pri nas v državni upravi, izvzemši železničnih brzjavov. Ti sicer sprejemajo tudi privatne brzjavke, a kedaj in pod kakimi pogoji, o tem pozneje.

Brzjava sme se poslužiti vsakdo. Vendar sme država, če okolnosti zahtevajo, brzjavni promet, bodisi na posameznih progah ali tudi splošno zabraniti. V tem slučaju se brzjavni uradi pravčasno obvestijo. Brzjavke nevarne državi in kojih vsebina nasprotuje zakonom bodisi državnim, verskim ali naravnim se ne sprejemajo. Brzjavni uradnik ima tudi pravico zahtevati, da oddajalec brzjavke dokaže svojo identiteto, t. j. da dokaže, da je podpisanec na brzjavki tudi res brzjavko oddal in ni mogoče v tujem imenu brzjavil z namenom koga prevarati.

Vsebina brzojavk, kakor tudi podpisi na njih ne smejo se nikomur praviti ali kazati, to ostane najstrožja uradna tajnost. Za škodo, katera bi nastala vsled izgube, zamude ali pomot pri brzojavkah ne prevzame brzojav nikake odgovornosti.

Kdor želi brzojaviti napiše brzojavko na košček papirja, ter jo odda poštnemu uradniku. Ako zahteva oddajalec uradni blanket, dobi ga pri vsakem poštnem uradu in sicer brezplačno, ali treba je brzojavko takoj napisati ter jo oddati. Dobe se tudi uradni blanketi lahko na dom; ti so sicer taki, kakor prej imenovani, le tisek je zelenkast, ter stanejo vsakih 50 kom. 30 vin.

Brzojavke treba razločno in čisto napisati z latinskimi ali nemškimi črkami, sploh le z znamenji, katere ima tudi brzojav. Ako se kaj prečrta, radira ali sicer popravi, mora se to vedno na brzojavki sami potrditi. Na levi strani uradnega blanketa je prostor določen, da vsak oddajalec svoj natančen naslov napiše, kar je zelo priporočati (to se ne tak-sira). Znamenja, katera ima brzojav so sledeča: a, b, c, ch, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, t, u, v, w, x, y, z, ä, á, ä, é, ñ, ö, ü; 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0; (.), (,), (:), (:), (?), (!), ('), (—), (=), (), („“), (—). Želi kdo, da se posamezne črke, kot velike črke oddajo ali številke latinske; tedaj treba v prvem slučaju uradnika opozoriti, pri številkah se pa samo latinsko napišejo. Vsaka taka črka ali latinska beseda šteje za dve besedi.

Pri vsaki brzojavki razločujemo tri dele (oziroma štiri) namreč: naslov, tekst in podpis; želi kdo brzojavko kake posebne vrste, tedaj mora to zapisati. V to nam služijo posebna konvencionelna znamenja, kar bi bil četrti del brzojavke. Ker ta znamenja pred naslovom napišemo, hočem jih tukaj takoj navesti. Po njih se tudi br-

zojavke imenujejo kakor: brzojavka, i. t. d. Konvencionelna javka s plačanim odgovorom, nujna znamenja so:

(D)	=	{	nujno urgent dringend	
(RP)	=	{	odgovor plačan Réponse payée Antwort bezahlt	
(PPX)	=	{	odgovor plačan za x besed Réponse payée x mot Antwort bezahlt x Worte	
(RPD)	=	{	nujni odgovor plačan Réponse payée urgente dringende Antwort bezahlt	
(RPDX)	=	{	nujni odgovor plačan za x besed Réponse payée urgente x mots Dringende Antwort bezahlt x Worte	
(TC)	=	{	kolacijonirati Collationnement Collationirung	
(PC)	=	{	brzojaviti, kedaj se je brzojavka dostavila Télégramme avec accusé de réception télégraphique Telegramm mit telegrafischer Empfangsanzeige	
(PCP)	=	{	objaviti mi s pošto, kedaj se je brzojavka dostavila Télégramme avec accusé de réception postal Telegramm mit postalischer Empfangsanzeige	
(FS)	=	{	ako naslovník odšel, za njim poslati Faire suivre nachsenden	
(PR)	=	{	s pošto Poste (to se popolnoma zapiše) Post	
(PR)	=	{	s pošto priporočeno poste recommandée Post recommandirt	
(XPT)	=	{	dostaviti takoj Exprès (to se popolnoma zapiše) Eilbote	
(XPT)	=	{	plačana dostavnina, znesek brzojaviti Exprès payé télégraphe Eilbote bezahlt, Botenlohn telegrafisch anzeigen	
(XPP)	=	{	plačana dostavnina, znesek pismeno javiti Exprès payé lettre Eilbote bezahlt, Botenlohn brieflich anzeigen	
(XPxfr)	=	{	plačana dostavnina x frankov Exprès payé x fr. Eilbote bezahlt x fr	samo za inozemstvo
(RO)	=	{	odprto dostaviti Remettre ouvert offen zustellen	
(MP)	=	{	lastnoročno dostaviti Remettre en mains propres zu eigenen Handen zustellen	

- (TR) = { ostane pri brzojavu
Télégraphe restant
telegraflagernd
- (PG) = { ostane na pošti
Poste restante
postlagernd
- (PGR) = { ostane na pošti priporočeno
Poste restante recommandée
postlagernd recommandirt
- (TMX) = { x naslovov
x Adresses
x Adressen

Dovoljeno je tudi napisati: Vse naslove javiti (Communiquer toutes adresses), zjutraj — zvečer dostaviti (Remettre matin-soir), dostaviti šele pri banketu (Remettre seulement durant banquet), ne pred osmo uro zjutraj dostaviti (Pas remettre avant 8 heures matin), dostaviti na brzovlak ob dveh in 50 minut itd.

Konventionelna znamenja oddajalec brzojavke napiše lahko pred naslovom, ali pa pove poštnemu uradniku, da želi to ali to. Najbolje je, napisati gori navedena znamenja v oklepaju. Dovoljeno je sicer tudi v internationalnem prometu francosko, v prometu v Avstro-Ogerski, v prometu z Bosno in Hercegovino ter z Nemčijo in Švico francosko ali nemško napisati, zato sem tudi napisal v treh jezikih. Slovensko ni pri teh znamenjih v rabi. Vsako konventionelno znamenje šteje za eno besedo, ako pa z besedami napišemo, tedaj se vse besede štejejo na pr. „Réponse payée urgente“ so tri besede med tem ko (RPD), kar isto pomeni, samo za eno besedo šteje. Kjer ni skrajšanih znamenj v oklepaji, nam seveda ne preostaja družega, kakor z besedami napisati.

Naslov brzojavke obstoji najmanjše iz dveh besed namreč: Ime naslovnika in kraj kamor je brzojavka namenjena. Vendar treba gledati, da se naslov, ako treba, natančno napiše in se dostavljenje brzojavk s preveliko

varčnostjo besed ne onemogoči. Ako treba, dodati je tudi ulica in hišna številka itd., to posebno v krajih, kjer je več oseb enacega imena. Večje trgovske tvrdke imajo tudi dogovorjene ali okrajšane naslove. Da se take brzojavke dostavijo, treba pri poštnem uradu za to prositi in plačati na leto 40 kron. Tvrka Mayr v Ljubljani plača vsako leto 40 kron, da se ji brzojavke naslovljene: Bankmayr Ljubljana, dostavljajo.

Tekst brzojavk napiše se lahko v navadni vsakemu umevni govorici, ali pa tudi v dogovorjeni chifrirani. Brzojavi se lahko v naslednjih jezikih: nemško, češko, hrvaško, italijansko, polsko, slovensko, rumunsko, rusinsko, srbsko, ogersko, annamitsko, arabsko, armensko, bulgarsko, dansko, angleško, francosko, grško, hebrejsko, holandsko, japonsko, latinsko, malajsko, norveško, perzijsko, portugalsko, rusko, švedsko, siamitsko, špansko in turško. Dogovorjena govorica je ista, katera obstoji iz besed, katerih vsaka ima svoj poseben pomen. Te besede se jemljejo iz enega ali več jezikov, vendar tako, da tvorijo v teh jezikih nerazumne stavke. Chifrirane brzojavke so one, ktere obstoje iz serij ali skupin črk ali števil, katerih vsaka serija ali skupina ima svoj skriven pomen.

Podpis je poljuben, lahko skrajšan, ali se ga tudi lahko opusti. Hoče kedo komu brzojaviti, ali se boji, da bi naslovník

ne verjel, da je res on brzojavko oddal; tedaj lahko pusti podpis legalizirati pri c. kr. sodnji ali kakem c. kr. notarju.

Oddaja brzojavk. Brzojavke se lahko oddajo pri vsakem poštnem uradu, tudi ako ti nimajo brzojava. Nadalje selskim pismošem, tudi poštnim uslužbencem, ako ti dostavijo kako brzojavko izven omrežja brzojavne postaje, se lahko odgovor odda, vendar niso primorani čakati nad 10 minut. Lahko se tudi vržejo v poštne nabiralnike, seveda morajo biti te brzojavke frankirane z znamkami. Ako ima oddajalec brzojavke s poštnim uradom telefonsko zvezo, tedaj tudi lahko tem potom odda.

Pri brzojavkah v kraje, kjer ni brzojava t. j. v kraje izven omrežja brzojavne postaje, napiše se zadnja (bližnja) brzojavna postaja in od tam se dostavi po želji oddajalca ali s plačanim selom, ali pa s pošto. V inozemskem prometu ne sprejemajo vse države brzojavk s plačanim selom, ampak le nekatere. Sroške za dostavo v kraje, izven omrežja brzojavne postaje plača navadno naslovník. Vendar te tudi oddajalec brzojavke lahko poravna. Hoče kedo dostavnino plačati, tedaj naj napiše pred naslov: (XPP) lahko tudi napiše: *express payé lettre*, ali *Eilbote bezahlt brieflich anzeigen*, ali pa: (XPT) lahko tudi: *express payé télégraphe*, ali *Eilbote bezahlt telegrafisch anzeigen*.

Ker dostavnina za posamezne kraje ni pri vseh uradih znana, tedaj mora oddajalec brzojavke, ako napiše (XPP), založiti gotovo svoto, od katere se pozneje dostavnina odračuna. Na pr. brzojavka oddana pri poštnem uradu v Kranji se glasi: (XPP) Županstvo Čerनुचे Ljubljana. Tedaj deponira oddajalec brzojavke pri brzojavnem uradu v Kranji 1 K. Brzojavni urad v Ljubljani javi po dostavi brzojavke brzojavnemu uradu v Kranji pismeno znesek dostavnine, in tedaj se tukaj ob-

računa. Znese dostavnina manj kakor 1 krono, dobi oddajalec prebitok nazaj, je dostavnina večja, kakor 1 krono, mora doplačati.

Zapiše pa oddajalec (XPT), tedaj se dostavnina brzojavno javi. Manipulacija je sicer ista, kakor v navedenem slučaju, a oddajalec plača vrhu dostavnine še 60 vin. za brzojav, s katerim bi v gornem slučaju o znesku dostavnine brzojavni urad v Ljubljani brzojavni urad v Kranji obvestil. Ako želi kdo dostavnino plačati za kraje v inozemstvu, kjer je to dovoljeno, zapiše (XPfr...). Znesek dostavnine mora mu biti znan in svoto treba napisati v frankih. Tudi tukaj se na isti način dostavnina obračuna; vendar ako oddajalec preveč plača se mu nič ne vrne. Plača premalo mora nadomestiti.

Želi kdo oddano brzojavko nazaj, tedaj naj se obrne do poštnega urada, kjer je brzojavko oddal. Ako se brzojavka še ni oddala, dobi plačano pristojbino nazaj manj 50 vin., kar mora na brzojavki potrditi. Ako se je že oddalo, potem lahko zahteva, da

se brzojavno anulira, ako se še ni dostavila, seveda mora na novo brzojavko plačati.

Obrt.

Obrtne novice.

Obrtni muzej na Dunaju namerava napraviti izložbe po raznih krajih v kronovinah. Ob enem z izložbo bi se vršila za obrtnike poučna predavanja strokovnjakov.

Enketa za čevljarsko obrt. V petek dne 17. t. m. je pričela zborovati na Dunaju enketa za čevljarsko obrt. Namen enquete je ta, poizvedeti o proizvanju dela in sploh o razmerah pri čevljarski obrti.

Bolniška blagajna mojstrov. V Gradcu začne v najkrajšem času poslovati mojsterska bolniška blagajna. Zadnji čas je,

da se tudi slovenski obrtnik zdrami in začne delovati v svojo in svojega soobrnika korist.

Zaveza obrtnih zadrug na Tirolskem se v zadnjem času zelo trudi, da ustanovi skladišče za premog in oglje za svoje člane. Zavezo vodi k temu koraku dvojna misel, prva, da bi člani dobivali ceneje premog in druga, da se eventualni dobiček koncem leta razdeli med člane. Zaveza obrtnikov upa, da bo s temi skladišči izdatno pomagano zadružnim članom.

Nova rokodelska šola. Rokodelsko šolo za srednji Štajar namoravajo ustanoviti v Feldbachu.

ZADRUGA

O kmetijskih skladiščih.

V dobi, ko ima upanje priti do bogastva samo prekupec in se vse povsod tarna, da naši kmetijski pridelki nimajo nobene cene, kadar jih kmetič prodaja, pač pa so dovolj dragi, kadar jih kupuje meščan ali po zvitih, umetno pa ne umno narejenih ovinkih, tudi kmet sam v tej dobi se nam mora zdeti čudno, da opazamo v tej panogi zadružništva primeroma tako malo živahnega gibanja mej nami. Kako drugače je mej Nemci v tem oziru! Tam lahko trdimo, da je bilo spočeti idejo kmetijskih skladišč v duši široke ljudske mase in pa prestaviti jo v istino skoro eno in isto. S tolikim og-

njem se je zavzelo ondotno kmetijstvo za misel skupno spravljati v denar sad težkega truda, kmetijske pridelke, zlasti pa žito. Saj pa to tudi ni čudno! Kaj pa je vzrok tako brzega in globokega našega propada? Res je vzrokov mnogo, pa mej njimi kot široko brozdno štrleče zijajo nasproti prenizke cene naših pridelkov, ki niso v nobenem pravem razmerju s pridelovalnimi stroški. Potapljajoči pa zgrabi z vsem ognjem obupanca za vsako bilko, ki mu obeta le količkaj rešenja.

Pri velikih posestnikih že še gre, kakor že gre, oni niso tako odvisni od prekupstva kakor mali kmetovalci. Ti pa uvidevajo, da

je zares zadružništvo še edina oblika in pot, katera jih dovede do stališča velikih posestnikov. Vedno bolj se kmetijstvu dozdeva, in to po pravici, da mora biti njegovo stališče nasproti bolj ali manj zjedinjemu kupčijskemu svetu vedno slabotnejše, dokler bo stal sam, kakor samotna vrba ob vaški kali brez stika in zveze s stanovskimi tovariši.

Kmetič tudi dobro vidi, da ima pri vsaki kupčiji v resnici vspeh samo tisti, ki ima na razpolago vsa sredstva, da se o vsakokratnem stanju svetovne trgovine lahko urno in dobro pouči, pa ne samo to, ampak treba znati iz takih opazovanj izvajati tudi primerne posle-

dice, treba je, če hočemo reči, po znati pravi čas posneti smetano raz mleko. V sem pa prekaša, kar je čisto naravno, visoko prekaša trgovec po poklicu kmeta. Saj on noč in dan ne misli družega, nego na cene žita in drugih pridelkov, s katerimi kupčuje, kako padajo in rastejo in spreminjajo svoj obraz po raznih resničnih in namišljenih učinkih. Pri tem se je trgovec vže davno naučil razločevati osla od njegove sence, tudi je na boljšem vsled tega, ker ima kot meščan vsa trgovska občila, kot pošto in brzojav, pred nosom, kmetje pa bi kmalu včasih ne vedeli, kaj je to.

Na tvorbo cen ima vpliv zakon ponudbe in vprašanja, po tem zakonu mora vplivati osredotočenje ponudeb mnogih rok in malih gospodarjev v eni sami roki — žitnem skladišču, na cene ugodno, vsaj na krajne cene ima to osredotočenje ugoden učinek, kar skušnija povsodi dokazuje. Seveda s tem nočemo vzbujati Bog zna kakšnih upov in tudi ne trdimo, da bo eno ali tudi zelo veliko žitnih skladišč in naj bi bila v še v tako tesni zvezi ter se mej seboj podpirala, moglo določevati svetovne cene žita in drugih kmetijskih pridelkov. Svet je le malce prevelika buča slabega petijota in kaplja najboljše trtne solzice ga ne more spremeniti v pristni božji dar — vino.

Vendar pa učinkujejo žitna skladišča kot smo rekli, kot nekaki regulatorji cen s tem, da podobno egiptovskemu Jožefu zbirajo obilico dobrih let, ali da podobno vodnim kotlinam sprejemajo žitne dotoke, ki se v gotovih časih kopičijo in jih potem podobno kakor naši črni gozdovi potočiče in vrelce spuščajo polagoma v svet, da se povžijejo.

Regulatorje imenujemo priprave, ki n. pr. pri parnem stroju zabranijo preobilno kopičenje pare s tem, da puste preobilico oditi. Žitna skladišča pa kot regulatorji

delujejo navzgor in navzdol t. j. zabranijo ne samo, da žitne cene preveč nizko ne padejo, ampak tudi, da se preveč strmoglavo ne dvignejo. Saj mi kmetovalci prav za prav potrebujemo kolikor moč enakomernih, seveda poštenih cen. Vrtoglavo dviganje cen navzgor (alla hausse), kakor tudi brezdanje padanje navzdoli (alla baisse) nikdar ni izviralo od nas kmetov, ampak vedno le od neke vrste roparskih ptic, tako zvanih spekulantov, ali bolje igralcev s poljskimi pridelki v tako imenovani blanko-termino-kupčiji. Ravno tu moramo kmetje v prvi vrsti in brez prestanka zahtevati, in zahteva naša je opravičena, če je kaj, da se z vsakdanjim našim kruhom ne bo igralo — zahtevati moramo od vlade, da se odpravi preje omenjena blanko-termino-kupčija za vselej. Ni dolgo temu, ko so bili poklicani na Dunaj veščaki iz cele Avstrije, da prerešetajo do drobna pereče vprašanje o tej pošteni kupčiji. Konečni sklep in želja cele komisije je bila: Proč z blanko-termino-kupčijo.

Gotovo pa je, da so žitna skladišča zdravilni obkladek na tega raka na telesu poljedelstva.

Kolikor več prodajalcev ponuja ene vrste blago, kolikor večje je tekmovanje, toliko nižje so cene, kolikor več kupcev zahteva blago, toliko višje stopajo cene. To dejstvo je ravno podlaga sleparski blanko-termino-kupčiji po borzah. Človek, ki ima denar, pa niti zrnja žita, pošlje na borzo množico kupcev, katerih vsak ponuja veliko množino pridelkov naprodaj, na ta način se delajo umetno žitne cene in sicer vselej v škodo kmeta. Cene po navadi padajo toliko časa, dokler ni zadnji klas izmlačen in večina žita v krempljih velikih spekulantov. Na to se pa prizor zasučje in spremeni, kakor bi pihnil. Konsumentje so postali vsled pripovedk o nizkih terminkskih cenah in vsled bajk o nadproizva-

janji vsi brezskrbni, oni morajo imeti, kar potrebujejo in vzeti blago za ceno, katera se zahteva od njih.

Seveda ni naloga žitnih skladišč, da bi se spuščala v podobne špekulacije, to bi bilo popolnoma narobe in skrajno nevarno; njih glavna naloga je resnični potrebi na pošten način ustrezati in k večjemu preobilico, ki se v trenutku ne potrebuje, prihraniti za ugodnejše čase.

(Dalje prih.)

Zvezina naznanila.

Naznanjamo, da je Tomaževa žindra došla in sicer **21**⁰/₀, ter velja 100 kilo 8 kron kolodvor Ljubljana.

Tudi imamo najbolje „zeljno in korenjevo seme v zalogi.

Častite člane, kateri so z upravnim prispevkom 2 kron za minulo leto zaostali, opozarjamo, da nemudoma ta znesek plačajo, oziroma dopošljejo, ker bi bili drugače prisiljeni, postopati v smislu § II. društvenih pravil.

Denarni promet hranilnic in posojilnic.

V mesecu decembru 1901:

Hranilnica in posojilnica v Tomaju:
Prejemki 2152 K 26 h, izdatki 2125 K 83 h, denarni promet 4278 K 09 h, prejete hranilne vloge 1300 K — h, izplačane hranilne vloge 718 K — h, dana posojila 100 K — h, vrnena posojila 360 K.

Hranilnica in posojilnica v Črnicah:
Prejemki 3591 K 66 h, izdatki 3583 K 78 h, denarni promet 7175 K 44 h, prejete hranilne vloge 1916 K 50 h, izplačane hranilne vloge 463 K 75 h, dana posojila 1900 K, vrnena posojila 180 K.

Hranilnica in posojilnica v Črnem vrhu: Prejemki 26941 K 56 h, izdatki 24891 K 12 h, denarni promet 51832 K 68 h, prejete hranilne vloge 15783 K 84 h, izplačane hranilne vloge 380 K 10 h, dana posojila 8864 K — h, vrnena posojila 1144 K 84 h.

Hranilnica in posojilnica v Domžalah:
Prejemki 6191 K 49 h, izdatki 4547 K 27 h, denarni promet 10738 K 76 h, prejete hranilne vloge 1670 K, izplačane hranilne vloge 2990 K 66 h, dana posojila 240 K — h, vrnena posojila 1614 K 71 h.

Hranilnica in posojilnica v Rovih:
Prejemki 5674 K 61 h, izdatki 5193 K 76 h, denarni promet 10868 K 37 h, prejete hranilne vloge 1384 K 25 h, izplačane hranilne vloge 732 K 39 h, dana posojila 800 K, vrnena posojila 60 K.

Hranilnica in posojilnica v Kranjski gori: Prejemki 13868 K 34 h, izdatki 12939 K 74 h, denarni promet 26808 K 08 h, prejete hranilne vloge 3639 K, izplačane hranilne vloge 2967 K 38 h, dana posojila 9740 K, vrnena posojila 1484 K.

Hranilnica in posojilnica v Šturi: Prejemki 6959 K 55 h, izdatki 3645 K 78 h, denarni promet 10605 K 33 h, prejete hranilne vloge 3263 K, 10 h, izplačane hranilne vloge 1406 K 18 h, dana posojila 2140 K, vrnena posojila 150 K.

Hranilnica in posojilnica v Selcih pri Škofji Loki: Prejemki 23586 K 78 h, izdatki 23161 K 71 h, denarni promet 51748 K 49 h, prejete hranilne vloge 20900 K 15 h, izplačane hranilne vloge 2701 K 83 h, dana posojila 2600 K, vrnena posojila 1814 K.

Hranilnica in posojil. v Zgor. Besnici: Prejemki 3171 K 83 h, izdatki 2922 K 03 h, denarni promet 6093 K 86 h, prejete hranilne vloge 993 K — h, izplačane hranilne vloge 702 K — h, dana posojila — K, vrnena posojila 667 K 48 h.

Hranilnica in posojilnica v Polhovem Gradcu: Prejemki 6294 K 67 h, izdatki 5461 K 08 h, denarni promet 11755 K 75 h, prejete hranilne vloge 1562 K 96 h, izplačane hranilne vloge 4894 K 64 h, dana posojila 400 K, vrnena posojila 425 K 52 h.

Hranilnica in posojilnica v Mošnjah: Prejemki 2485 K 78 h, izdatki 1523 K 86 h, denarni promet 4009 K 64 h, prejete hranilne vloge 882 K — h, izplačane hranilne vloge 720 K — h, dana posojila 800 K, vrnena posojila 20 K.

VABILO
na
občni zbor

„Zeljarske zadruga v Šmartnem ob Savi“

registrovana zadruga z omejeno zavezo, koji se bode vršil dne 13. februarja 1902 v Šmartnem ob Savi, ob 3. uri popoldne v hiši gosp. Dolničar-ja p. d. „pri Zabretu“ št. 6.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika.
2. Potrjenje računa za l. 1901.
3. Volitev 2 udov načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Volitev razsodišča.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

NB. Zajedno sprejemali se bodo tudi novi člani, ker se na pozneje oglašene ne bode več oziralo.

VABILO
na
redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Trziču,
registr. zadruga z neomejeno zavezo.
Zbor se bode vršil v Trziču, hiš. št. 59
(v uradni sobi hranilnice), v nedeljo,
16. februar. 1902 ob 4. uri popoldne.

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poterjenje računa za l. 1901.
4. Volitev načelstva in načelnika.
5. Volitev nadzorstva.

6. Razni nasveti in predlogi načelstva.
K obilni udeležbi vabi vse zadržnike

Načelstvo.

V Trziču, dne 19. januarja 1902.

VABILO
na
Občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Marezigah
registr. zadruga z neomejeno zavezo,
kateri se bode vršil dne 16. svečana
1902 ob 4. uri popoldne v šoli v
Marezigah.

Kot
dobrota
za vsako družino se
izkazuje uporaba =

Kathreiner-Kneippove
sladne kave.

Nobena skrbna gospodinja naj
se ne pomišlja dalje uvesti to
zdravo pijačo.

Najbolj priporočna primes in naj-
boljše nadomestilo za zrnato kavo.

Kathreiner-Kneippova sladna kava
se dobiva pristna samo v Izvir-
nih zavojčkih z varstveno znamko
»župnik Kneipp« in imenom =

Kathreiner.

Dnevni red:

Tržne cene 23. januarja t. l.

Na trgu v Mariboru

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo pregledovalcev računa.
3. Odobritev bilance za l. 1901.
4. Volitev načelstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Na trgu v Celovcu za 100 kg	
za pšenico	K —.—
„ rž	15.50
„ ječmen	—.—
„ oves	15.50
„ turšico	13.20
„ seno	6.50
„ ajdo	13.75
„ krompir	—.—

za hektoliter	
za pšenico	K 17.70
„ rž	15.80
„ ječmen	13.90
„ oves	16.—
„ turšico	13.60
„ proso	14.—
„ krompir za q	—.—
„ seno za q	—.—

Zaloga:

„Gospodarska Zveza“

Ljubljani.

(129) 12-8

Ali želite:
 mnogo jaje po zimi?
 več dobrega mleka?
 hitro debele rejene prešice?
 zdravo lepo govejo živino?
 močno trpežno vožno živino?
 potem mešajte s krmo samo **Barthelovo** apneno klajo.
 Za male stroške Vam ne bo nikdar žal. Navodilo zastonj. ~ ~ ~ ~

M. BARTHEL & Co.
 Dunaj X, Keplergasse 20.

Lekarna Piccoli, pri angelju, v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponiju gospodu lekarnarju Gabr. Piccoliju v Ljubljani prisrčno zahvalo za doposlane Jim stekleničice.

tinkture za želodec

in imenovali „Dvornim založnikom Nj. svetosti“.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji priporočajo bolehamim G. Piccolijevo **želodčno tinkturo** katera krepeča želodec, pospešuje slast, pospešuje prebavo (110) 12-7 ljanje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje G. Piccoli, lekarnar „pri angelju“ v Ljubljani, na Dunajski cesti. Tinkturo za želodec pošilja izdelovatelj v škatljah po 12 in več stekleničic. — Poštino mora plačati p. n. naročnik.

Najizvrstnejši in priznано najboljši

plugi iz jekla na 1, 2, 3 in 4 rezala,

brane za travnike in mah, razdeljene in diagonalne,

poljski valarji, obročasti in iz gladke plehovine,

stroji za sejanje „Agricola“,

stroji za košnjo in žetev, za mrvo, deteljo in žito,

grablje za seno in žetev, za obračanje mrve,

patentovani sušilni aparati za sadje, prikuho itd.

Preše za vino in sadje, kakor tudi za vsako porabo

Mlini za sadje in grozdje, stroji za obiranje grozda.

Stroji za rezanico, na valčkih in z mazljivimi tečaji, jako lahko za goniti, pri čimur se priharni za 40% moči.

Mlini za debelo moko, reznice za repo.

Ustanovljene 1872.

Odlikovane s čez 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svinčniki na vseh večjih razstavah. Ilustrovani katalogi in mnoga priznanska pisma brezplačno. — Zastopniki in prodajalci se radi sprejmó.

~ ~ ~ ~ Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku. ~ ~ ~ ~

(130) 6-3

stroji za mlatiti s patentovanimi valčnimi, okroglimi in mazljivimi tečaji na roko, na vitál in za na par.

viteli (kupje) za naprego 1 do 6 živinčet.

Najnovejši mlini za čiščenje žita, trijerji, za roskanje turšice.

Samotvorne patentovane brizgalnice za pokončavanje grenkulje in trtne uši

„Syphonia“, prenesljive **štedilne peči**,

parniki za krmo, preše za seno in slamo na roko, pritrldjive in za prepeljati, kakor tudi vse poljedeljske stroje

izdelujejo garantovano po najnovejši in priznано najboljši napravi

Ph. Mayfarth & Co.

c. kr. izklj. priv.

tovarne za poljedeljske stroje, livarne železa in fužine na par

DUNAJ, II./1. Taborstrasse št. 71. 750 delavcev.

Vse tu naznanjene predmete preskrbi tudi »Gosp. Zveza« po orig. cenah.

Stroje za mlačev

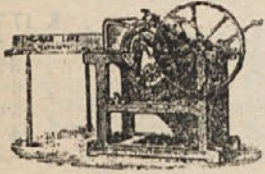
orodje za poljedeljstvo dobijo se najboljši pri

kakor: vsakovrstne mlatilnice, vratila (gepeljne), posamezne slamotresnike, prepeljive motorje na bencin in sploh vse

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železino na debelo in na drobno in zaloga poljedelskih strojev v Ljubljani, Dunajska cesta 61.

Ob enem priporočamo naše znano dobre kose za košujo sena, ameriške stroje za kositi, stroje za klepati, čistilnike, trijerje, slamoreznice, vsakovrstne trombe itd.

Za vsaki kos se jamči.

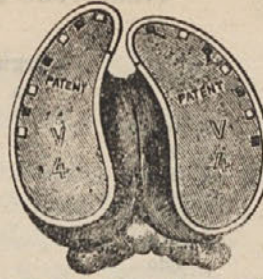
Naša mlatilnica „Ljubljana“ je najboljši in najtrpežnejši ročni stroj, ker je vsled njene jednostavne sestave jako lahka za goniti ter prekosi vse druge mlatilnice tudi na kroglice. O tem priča vsakdo, kdor jo je rabil (135) — 2

Vsak stroj se dá tudi na poskušnjo.

Obširni, ilustrovani slovenski ceniki na zahtevanje brezplačno.

C. kr. priv.
 pred ognjem in tatovi varne
 blagajne
 prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic
M. Adlersflügel
 založnik Raiffeisnovih posojilnic
 Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.
 (134) 24—2

Novo!

Novo!

Podkev za goveje parklje

patent Zehetbauer-jev.

Neobhodno potrebno za kmetovalce, oskrbnike, pivovarne, žgalnice itd.

Poljedelska razstava v Ried-u 1901 najvišje odlikovanje s zlato svetinjo.

Glavna prodajalca

ECHINGER & FERNAU, Dunaj XV., Neubangürtel 7 in 9.

Razglede na zahtevanje. (125) 10—5

Žive velike uharice,

volkove, medvede, divje mačke, ptice roparice, kakor vse vrste žive divjačine kupuje

O. FRANK,

tvrdka za izvažanje žive divjačine, veletrgovina z živalimi.

(126) 12—10 Dunaj IV., Waaggasse 12.

Ilustrovani kupovalni ceniki z neobhodno potrebnim svetovalcem za lovce in prijatelje lova brezplačno in poštnine prosto.

Centrala za nakup in prodajo!

Gospodarska Zveza

v Ljubljani

posreduje svojim članom

nakup vsakovrstnih kmetijskih potrebščin, kakor umetnih gnojil, modre galice, žvepla; raznih poljedelskih strojev, vsakovrstnih semen; koruze, moke, otrobov itd. po najnižjih cenah;

prodajo vse vrste kmetijskih pridelkov itd. ter ima v zalogi vse tiskovine za raiffeisenske hranilnice in posojilnice, katerim preskrbi po znižani ceni tudi železne blagajne, varne proti požaru in vlomu.

Zaloga Barthel-ovega klajnega apna, oddaja se od 5 kg naprej.

Posredovalnica za Zvezine trgovce!